

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient de tramitació ordinària núm. 24/2023 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat en reunió ordinària de data 15 d'abril de 2024 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 24/2023

ASSUMPTE: Queixa presentada per l'Associació Observatori de Drets Humans (Observatori DESCA), en relació a una peça emesa en directe el dia 2 de desembre de 2023 dins del programa "El Suplement" de Catalunya Ràdio, presentat per Roger Escapa. Segons l'Observatori DESCA, la peça, titulada al web *Tomás Molina: "L'any 2027 la temperatura haurà augmentat un grau i mig"*, ha posat el focus sobre una campanya de desprestigi generada a les xarxes socials, a partir de les declaracions fetes al Canal 3/24 per una treballadora de l'entitat que actuava, en el moment dels fets, com a cara visible de la mateixa.

DESCRIPCIÓ DELS FETS

Antecedents

La queixa té el seu origen en el tracte que l'ambientòloga i activista climàtica G.T., tècnica de justícia climàtica de l'Observatori DESCA, va rebre a les xarxes socials arran de l'emissió d'un vídeo al portal de notícies 324.cat, en el que es tractava de la conferència de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, COP28.

En l'esmentat vídeo, G.T. feia referència a l'anomenada 'ecoansietat', un neologisme que s'utilitza per descriure la por que experimenten algunes persones respecte al futur pròxim, a conseqüència de la crisi climàtica. Així mateix, es preguntava per què aquesta 'ecoansietat' no la tenen també els responsables polítics que participaran en la COP28. I lamentava, entre altres reaccions, que s'hagi arribat al punt de que la gent es plantegi no tenir fills per por a la crisi climàtica.

El vídeo emès per 324.cat va tenir una gran repercussió a les xarxes socials, amb milers de reaccions destinades a ridiculitzar el discurs de G.T. i menystenir el concepte 'ecoansietat' emprat per la representant de l'Observatori DESCA en el decurs de l'entrevista i, en general, les manifestacions fetes per l'ambientòloga.

Però el nucli de les crítiques es centrava en la vida personal de l'ambientòloga, fent referència a la seva "afició als viatges arreu del món i a que en els darrers temps se l'havia pogut veure a llocs com Colòmbia, Tailàndia, Egipte o Mèxic". Una praxis que resultaria contradictòria amb el seu discurs.

Aquest és l'enllaç als comentaris de G.T. a 3/24

<https://www.ccma.cat/324/lactivista-qisela-torrents-a-la-cop28-per-que-no-tenen-ecoansietat-els-caps-destat/noticia/3263537/>

Fets que s'analitzen

L'observatori DESCA explica que el departament de producció de El Suplement, de Catalunya Ràdio, va contactar amb G.T. el dia 30 de novembre per proposar-li una entrevista per parlar única i exclusivament sobre la COP28, la cimera sobre el clima que s'estava celebrant a Dubai. Quan aquesta persona va preguntar si es parlaria de la

polèmica exposada, des de producció es va admetre que potser sortiria el tema però que, en cap cas, seria el centre de l'entrevista.

El dia 2 de desembre, els productors del programa de ràdio envien a G.T. els "items" de l'entrevista, entre els que figura la mencionada polèmica. En veure-ho, tant la treballadora com l'Observatori manifesten que prefereixen declinar l'entrevista per no alimentar encara més la polèmica i per preservar la salut mental de la tècnica.

Malgrat tot, el dia 2 de desembre, en el transcurs del programa El Suplement, es parla del tema polèmic sense fer esment als insults personals i assetjament a G.T. a través de les xarxes socials. La senyora Elisenda Roca, que intervé en el programa, fa una breu referència als atacs titllant de frívols algunes de les fotografies en les que apareix la tècnica de l'Observatori, tot comentant que *"el que han criticat és una mica una frivolidat que hi havia a les fotografies on feia aquestes trobades, que semblava una influencer, és a dir, a les fotografies sortia ella tota estupenda amb unes poses..."*. Uns comentaris que l'Observatori considera sexistes.

A més a més, des del programa es comenta que s'havia concertat una entrevista però que s'havia cancel·lat *"no sabem per què"*, quan sembla clar que les raons havien estat exposades el dia abans tant per part de l'Observatori com de la seva tècnica. Tan és així que, tot just acabada l'emissió del programa radiofònic, l'Observatori contacta amb Producció per traslladar-los el malestar produït per l'abordatge del tema de la forma en que s'ha dut a terme i oferint la possibilitat de contactar-los per poder aclarir els fets

VULNERACIÓ DEL CODI DEONTOLÒGIC

L'Observatori DESCA considera que la peça titulada al web *Tomàs Molina: "L'any 2027 la temperatura haurà augmentat un grau i mig"*, emesa al programa El Suplement de Catalunya Ràdio, posa el focus sobre la campanya de linxament generada a les xarxes socials cap a la seva col·laboradora G.T. i que això suposa la vulneració de quatre criteris i un annex del Codi Deontològic (els subratllats són de l'Observatori DESCA):

Criteri 1. Informar de manera acurada i precisa.

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, la difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

Criteri 6: Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber.

El periodista ha defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprobable.

Criteri 9. Respectar el dret a la privacitat.

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

criteri 12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral.

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

Annex B. Recomanacions sobre Internet.

Punt 2. Transparència i rigor.

- *El producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació.*
- *Les informacions han d'anar datades i convé que els links portin igualment les referències adequades per tal d'orientar els destinataris i mantenir contextualitzades les dades.*
- *Com en altres mitjans, la immediatesa no és excusa per obviar principis deontològics com el recurs a fonts fiables i la contrastació de les dades.*
- *Les informacions difoses a través de les xarxes socials tampoc no poden propagar rumors infundats, ni emetre judicis de valor injuriosos.*

AL·LEGACIONS

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals va fer arribar les seves al·legacions al CIC el dia 19 de gener de 2024, i en elles s'exposa que:

- la productora del programa "El Suplement" de Catalunya Ràdio va rebre la trucada de la Cap de Premsa de l'Observatori DESCA al voltant de les 23h del dia anterior a l'emissió del programa.
- la productora va escriure a la senyora T. cap a les 7:38h de l'endemà, justificant no haver-li respost abans per l'hora que era.
- el programa tenia interès en parlar amb la senyora T. sobre la COP28 i de com estava ella personalment, sense entrar a fons en el tema de la reacció de les xarxes socials a les declaracions de la senyora T. a partir de les seves declaracions al Canal 3/24. Parlant del fenomen de l'ecoansietat.
- no podien evitar parlar d'aquestes reaccions perquè podria semblar que no estaven fent bé la seva feina.

- En tot cas, es tractaria d'una simple menció als dies complicats que estava passant i que eren coneixedors de que estava preparant una declaració pública, sense cap més comentari al respecte.
- Que la senyora T. havia d'entendre que si cancel·lava l'entrevista a les 23h del dia abans, no seria possible buscar ningú més que la pogués substituir.

Als pocs minuts d'aquest missatge, la senyora T. va confirmar que donava per cancel·lada l'entrevista.

Atesos els raonaments exposats en les al·legacions presentades, la Corporació Catalana de Mitjans audiovisuals considera que no s'ha vulnerat cap dels criteris al·ludits per l'Observatori DESCA.

PONÈNCIA

La queixa que ha motivat aquest expedient té el seu origen en les al·lusions que es van fer en el programa El Suplement de Catalunya Ràdio, emès el dia 2 de desembre de 2023, sobre les reaccions de les xarxes socials al contingut d'un vídeo emès pel portal de notícies 324.cat, que recollia les declaracions de G.T., tècnica de l'Observatori DESCA en el que parlava del concepte "ecoansietat" en el context de la Conferència de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, COP28.

Vegeu a continuació l'enllaç a El Suplement:

<https://www.ccma.cat/3cat/tomas-molina-la-temperatura-augmentara-mes-d1-grau-i-mig-per-any-a-partir-del-2027/audio/1190580/>

(els comentaris objecte de la queixa comencen a partir de les 9h 35m 10s).

En aquesta part del programa de El Suplement, centrada en el canvi climàtic, conduïda pel periodista Roger Escapa, hi participaven els periodistes Eduard Voltas, Elisenda Roca i Josep Maria Martí Rigau, juntament amb el meteoròleg Tomàs Molina.

Com a consideració general, la peça radiofònica a la que es fa referència en aquest expedient no s'enfoca especialment en les reaccions crítiques de les xarxes socials a les manifestacions de G.T., sinó principalment en les seves referències al concepte "ecoansietat" que aquesta fa servir per justificar determinats comportaments socials, interrogant-se sobre per què la ciutadania pateix aquesta "ecoansietat" mentre que els autèntics responsables de la crisi climàtica (els líders del món de la política, l'economia i la gran empresa), que són els que hi podrien fer alguna cosa més, no tenen el mateix sentiment.

Tot i així, sí que es fan al·lusions a les reaccions crítiques, especialment per part d'Elisenda Roca, quan parla de la frivolitat d'algunes fotografies penjades a la xarxa per part de G.T., comentari que cal interpretar com l'expressió d'una opinió per part de la tertuliana.

En un altre moment del programa, quan un dels tertulians pregunta al conductor del programa per l'absència de la senyora T., aquest contesta que no sap per què. Aquesta

afirmació no s'adiu amb els fets, donats els intercanvis de missatges fets el dia anterior al programa, en els quals tant l'Observatori DESCA com la senyora T. insistien en demanar garanties sobre que no es tractaria el tema de les xarxes socials i que, en no obtenir-les, van optar per rebutjar l'entrevista. Però tampoc tenim la certesa de què el conductor del programa, atesa l'hora en que es va fer efectiva la renúncia, tingués tota la informació sobre els motius que van dur la senyora T. a declinar la invitació. I en tot cas, creiem que el "no ho sé" ni és rellevant informativament ni aporta cap valoració sobre la raó de la renúncia.

Finalment, no creiem tampoc que s'hagi vulnerat el Criteri sisè, que insta a conciliar el dret individual amb el dret del públic a saber perquè el fet de declinar la invitació a l'entrevista no obliga al periodista a silenciar el tema que s'hi hauria abordat. I, per tant, cal tenir present que ni es pot obligar ningú a intervenir contra la seva voluntat ni es pot posar en dubte el dret del periodista a preguntar.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

El Consell de la Informació de Catalunya considera que la peça titulada *Tomás Molina: "L'any 2027 la temperatura haurà augmentat un grau i mig"* del programa El Suplement de Catalunya Ràdio no va vulnerar els criteris 1, 6, 9 i 12 del Codi deontològic dels periodistes de Catalunya.

Tampoc es pot parlar de vulneració de l'annex B punt 2, atès que aquest es limita a fer recomanacions puntuals sobre l'ús d'internet i el programa s'emet a través d'una emissora convencional de ràdio.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 15 d'abril de 2024. Certifico.

Vistiplau

Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General